

Saját útjukat keresik az utazási irodák

Sok a vadász, kevés az utas a piacon

Idén ugyan látványosan csak egy utazási iroda csődölt be az országban, a Bella Tours, de több megyei utazásszervező alatt már rezgett a léc. Az irodák száma egyre nő, az utasok viszont fogyókúrára fogták magukat, vagy a legolcsóbb megoldást választják: maguk keresgélnek az interneten. A cégeknek el kell dönteniük, hogyan tovább.

Nagy zúrók nincsenek az utazásszervezési piacon, hála a szigorú törvényi szabályozásnak. Vagyis annak, hogy a cégek által befizetett magas kaució fedezetet nyújt arra, hogy az utasok pénze nem vész el és hazahozzák őket, ha külföldön rekednek. Idén csak egy utazási iroda, a Bella Tours csődölt be, amelynek charterjáratokon megközelíthető úti céljait a Csongrád megyei irodák nagy része árulta. Az egyik szegedi utazásszervező tulajdonosa, *Demeter Attila* elmondta, volt egy „bellás” nyaruk, aki egy szerdai napon indult volna, és a cég előtte való hétfőn húzta le a redőnyt. Sikerült azonban elintézniük, hogy az ügyfél a megadott napon mégis útra kelhessen, nem kevés izgalom és szervezés árán.

Látványos csődök valóban nincsenek – fűzte hozzá a történetekhez *Demeter Attila* –, de nem könnyű fennmaradni, mivel sok az eszkimó, kevés a foka. Az utazási irodákat összefogó szervezet, a MUISZ elnöke, *Molnár Gabriella* jelentette ki nemrégiben, hogy az idei gyatra szezon megrostálja a cégeket, a kisebbek valószínűleg felhagynak majd az utazásszervezéssel – sokaknál a saját utat már csak a síprogramok képviselik –, és ügynökként értékesítik majd a „nagyok” útjait.

Erre reagálva *Demeter Attila* azt mondta, ezt ugyan meg lehet lépni, de jól nem lehet járni, hiszen kicsi a megszerezhető jutalék. Szerinte jobb, ha az iroda saját utat választ magának, és nem kockáztat, hanem a biztonságra törekszik. Mint mondom, nem véletlen, hogy a szegedi irodák nem foglalnak chartergépeken helyeket, hiszen semmi garancia nincs arra, hogy azokat a szezonban hétről hétre fel tudják tölteni. A tizenöt éve a piacon lévő szegedi utazásszervező különben arra készül, hogy egy országos hálózathoz csatlakozik, és ezzel erősíti pozícióit.

Találtunk olyan utazási irodát, amelynek vezetője csak nevének leírása nélkül vallotta be: gondjaik vannak. Míg korábban a tulajdonos három alkalmazott bérét is ki tudta fizetni, most csak egy embert foglalkoztat. Aki a fősze-

zonban teljesítőképessége határára dolgozott – mondta –, most viszont nincs munkája. Ez az internetnek is köszönhető, sokan foglalnak a világhálón szállást. „Az október és a november a halállal egyenlő” – jegyezte meg. Tavaly ilyenkor még keresték az egzotikus utakat az emberek, ma senki nem nyit rájuk. Hozzátette: ezeknél a last minute ár alsó határa is 180 ezer forint. A vezető szintén kijelölte irodája stratégiáját: az ügynökök közé kénytelen beállni, a „kis kockázat, kis nyereség” elve alapján.

Kilóg a sorból egy szegedi iroda, amely 1993-as alapítása óta kizárólag saját, buszos városnéző utak szervezésével foglalkozik. Vezetője és tulajdonosa, *Zsebők Jánosné* szerint is nehéz év volt a 2007-es, főleg az olyan „termékkel” – az egész ország területén árusított autóbuszos kulturális körút –, mint az övék. Arra a kérdésre, ha most alakulnának, boldogulnának-e, egyértelmű némmel válaszolt. A most zajló, az utazási irodák átrendeződésével járó folyamatra pedig azt mondta: tisztul a piac, valakiből vagy ügynök lesz, vagy utazásszervező.

F. K.

MÁSOK ÚTJAIT IS ÉRTÉKESÍTIK

■ Leleményesnek kell lennünk, több lábon kell állnunk ahhoz, hogy társas útjainkra találjunk elegendő számú jelentkezőt – halljuk az egyik vásárhelyi utazási iroda cégvezetőjétől, *Zanáné Raffai Gabriellától*. Az iroda touroperátorként is tevékenykedik: saját útjait az országos szinten is értékesítik, megbízza ezzel más utazásszervező cégeket, emellett ők is értékesítik mások útjait. A cégvezető szerint Vásárhelyről kisebb távolságokra, például a horvát tengerpartra vagy Ausztriába egyénileg szervezik az emberek az utazást, irodákhoz esetleg kinti szálláshelyek keresésekor fordulnak. *Zanáné Raffai Gabriella* szerint az egyik legnagyobb problémát a legális utazási irodáknak az illegálisan tevékenykedő szervezők jelentik. Ők ugyanis semmiféle járulékot sem fizetve, nem megfelelő háttérrel és biztosíték nélkül dolgoznak, rontják a szakma presztízsét – és persze jól megélnék.

Becsomagolják a nyomdacsarnokot

Ma este Presztízs-gála

Fotó: Karnok Csaba

Nyomdacsarnokunk pusztai falai között alakul a gálaest színtere

Ma este negyedszerre adjuk át a Délmagyarország Presztízs Díjakat sajtóházunk nyomdacsarnokában. Meghívott vendégeinket nívós műsorral szórakoztatjuk, az estet svédasztalos vacsora zárja.

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Presztízs-gála előkészületei már harmadik napja tartanak, hiszen a sajtóház nyomdacsarnokában a pusztai falakból és a betonlajzból kell olyan helyszínt varázsolni, amely méltó az Oscar-díjak átadásához hasonló ceremóniához. Ez tavaly sikerült.

Idén azonban még látványosabb attrakciókhoz készítek a díszleteket és a hangtechnikát a szakemberek. Ma este lépcső-

zetes, különleges kialakítású színpad fogadja majd a vendégeket, ami felülmúlja a tavalyi látványt. A hangtechnika is világszínvonalú lesz, speciális digitális pultokkal. A világítást 200 méteres alumíniumrendszer rögzíti a mennyezethez, és 60 darab intelligens fényforrás világítja majd meg a teret. Különleges a vetítési technológia is, egy kör alakú projektoron például extra animációkat mutatnak be. A díszleteket, az asztalokat, a székeket, a technikai berendezéseket, a több száz négyzetméternyi szőnyegpadlót egy kamion és nyolc teherautó szállította a sajtóház parkolójába. Ma terítik le azt a vörös szőnyeget is, amelyen a vendégek léphetnek be az épületbe.

A gálaest 19 órakor kezdődik, de kérjük vendégeinket, hogy már fél hét és háromnegyed hét között foglalják el helyüket az asztaloknál. Pontban este 7 órakor *Hajdú B. István* lép a színpadra mint az est házigazdája, majd *Pap Klára*, a Lapcom Kft. Délmagyarország Kiadó igazgatója köszönti a vendégeket. A ceremónia nívós műsorral indul: *Varga Feri* és *Balássy Betti* szórakoztatja a meghívottakat a Studio 11 Big Band közreműködésével. A látványos hang- és fénytechnikával kísért program egyedi, csak erre az estre állították össze a művészek. Majd a Presztízs Díjak átadása következik mind a hat kategóriában, a sort a különdíj nyitja. A műsor svédasztalos vacsorával zárul, amely mellett lehetőség nyílik a kötetlen beszélgetésre.

Kirgiz oktatók vendégeskedtek Vásárhelyen

Itt „pápríkash” – ott meg saslik

Két kirgiz oktatót látott vendégül hat héten át a szegedi egyetem mezőgazdasági kara. Tajimamat Erkebaev és Sabyr Toigonbaev Hódmezővásárhelyet igazi nyugati városnak ismerte meg. Különösen ízlett nekik a „pápríkash” és a „pálinká”.

A kirgizisztáni agrártudományi képzés bolognai típusú átalakítását segíti a Tempus-program, melynek részeként a Szegedi Tudományegyetem tapasztalatszerzésre kirgiz oktatókat látott vendégül. *Tajimamat Erkebaev* és *Sabyr Toigonbaev*, az Oshi Egyetem két tanára hat hetet töltött Hódmezővásárhelyen, a mezőgazdasági karon.

– „Pápríkash”, „pálinká” – sorolta *Sabyr Toigonbaev* a rájuk legnagyobb hatást gyakorló hungaricumokat. Utolsó teljes magyarországi napjukon beszélgettünk velük.

– Minden, amit itt láttunk, új volt számunkra. Mindenütt tisztasággal találkoztunk, rengeteg a zöldövezet. Az itteniek nagyon vendégszeretőek. Az egyetemen pedig rendkívül korszerű eszközöket láttunk: az órákon számítógépet, internetet használnak. Nálunk ilyen lehetőségek még nincsenek. A laborok felszereltsége is jobb – sorolta tapasztalatait *Tajimamat Erkebaev*.

Olyan tanterveket tudnak magukkal vinni, amelyekkel megreformálhatják kirgizisztáni tanóráikat. Az Oshi Egyetem 19 karára és 110 tanszékére 25 ezer hallgató jár.

A két város különbségeit és hasonlóságait firtató kérdésünket egyszerűen válaszolták meg: „ez egy nyugati város, amaz pedig

Fotó: Tésik Attila

Az ázsiai Svájcban jött a két oktató

egy keleti”. Ezt *Palotás János* projektmenedzser tapasztalatai is igazolják: ő márciusban vendégeskedett Kirgizisztánban.

– A vendégszeretetük példás: a „vendég magasabb, mint az apám” – tartja egy mondásuk. Meglepő volt, de ott is ismerik a Tenkes kapitányát vagy a Csárdaskirálynőt. Szállodánk kifogásatlannal felszereltnek bizonyult, ám előfordult, hogy nem volt villany és víz. A Lenin-szobrok állnak, az épületek is a szovjet időkre emlékeztetnek. Az utcán sütik a saslikot, persze turista ne egyen belőle! – sommáztta *Palotás János*, kiemelve egy újabb érdekességet: az oshi egyetemen nincs angol-cé. – Az épület mellett létesítették egy kis bódét ezekre a célokra, ám

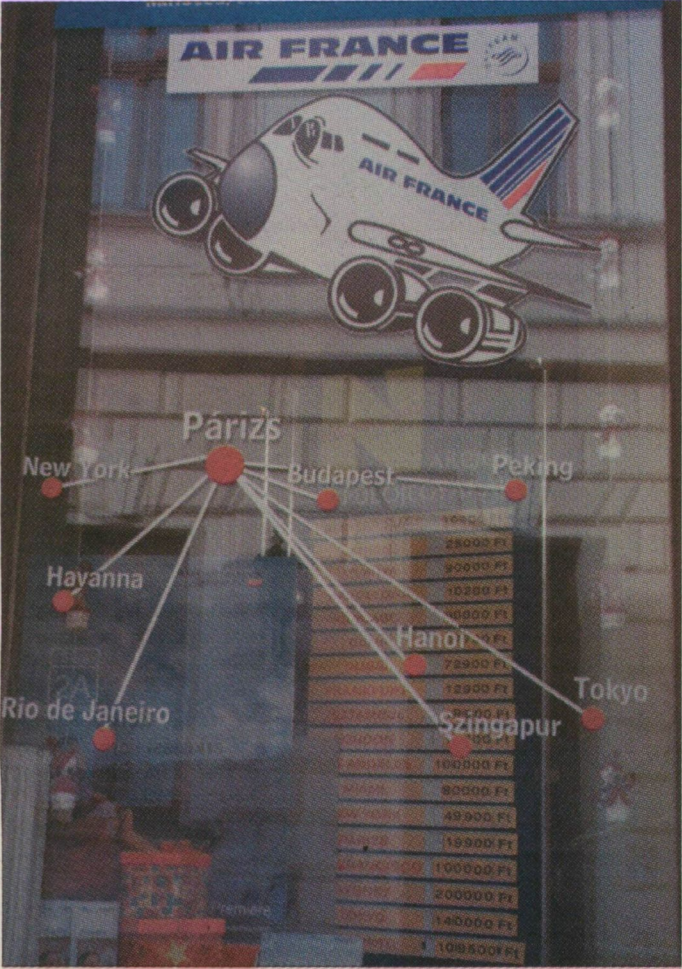
nincsenek benne elválasztó falak – így hallgató és tanár egymás mellett guggol – mondta *Palotás János*. A fővárosban „elég nagy a rendetlenség, pedig vonalzóval tervezett a város”. Szélesek, ám igen rossz minőségűek a sugárutak. A turistáknak pedig nem javasolják, hogy sötétedés után az utcán mászkáljanak.

– Hazafelé 24 órás út vár ránk, előbb Budapestről Moszkvába, majd innen Bishkekbe repülünk, az ország fővárosába – magyarázta *Sabyr Toigonbaev*. – Több mint hatezer kilométert utazunk hazáig, és meg kell szoknunk az ötórás időeltolódást is.

R. TÓTH GÁBOR

AZ ÁZSIAI SVÁJC

■ Kirgizisztán kétszer akkora, mint hazánk, területe 180 ezer négyzetkilométer, mégis feleannyian, 5 millióan lakják. Fővárosa az egymilliósi Bishkek. Az északon Kazahsztán, délkeleten Kína határolta közép-ázsiai ország 1990 óta független, korábban a Szovjetunió egyik tagállama volt. Területének 90 százaléka hegyvidék, legmagasabb pontja 7500 méter. Kétezer kisebb-nagyobb tó szabdalja – nem véletlenül nevezik az ázsiai Svájcnak.

A jókora kínálathoz utasok is kellenének

Illusztráció: Schmidt Andrea